

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра міжнародних економічних відносин та управління проектами

З. П. СВЕРДЖУК
Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Іванюк С. В. С. В. Іванюк
Протокол № 2 від «16» жовтня 2019 р.

№27216102019

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
Вступ до фаху
підготовки бакалавра
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
освітньо-професійних програм «Міжнародні економічні відносини» та
«Міжнародний бізнес»

Луцьк – 2019

Програма навчальної дисципліни «Вступ до фаху» підготовки бакалаврів, галузі знань 29 «Міжнародні відносини», спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», за освітньо-професійними програмами «Міжнародні економічні відносини» та «Міжнародний бізнес».

Розробник: Бояр А. О., д.е.н., професор

Рецензент: Романюк Н. І., к.г.н., доцент

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами протокол № 1 від «30» серпня 2019 р.

Завідувач кафедри: (Бояр А. О.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету міжнародних відносин протокол № 2 від «4» жовтня 2019 р.

Голова науково-методичної комісії факультету (Романюк Н. І.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, Освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	29 «Міжнародні відносини», 292 «Міжнародні економічні відносини», Міжнародні економічні відносини / Міжнародний бізнес, бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 150 / 5		Рік навчання 1-й
		Семестр 1-ий
		Лекції 24 год.
		Практичні (семінарські) 22 год.
		Самостійна робота 94 год.
ІНДЗ: немає	Консультації 10 год.	
	Форма контролю: залік	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Вивчення дисципліни «Вступ до фаху» передбачає ознайомлення студентів зі структурою системи вищої освіти в Україні, з принципами та механізмами організації навчального процесу у вищих навчальних закладах України загалом та Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки зокрема. Студенти повинні зорієнтуватись стосовно того, які види навчальної роботи їх чекають за увесь період навчання в бакалавраті за спеціальністю «Міжнародні економічні відносини», як правильно організувати свій навчальний процес з урахуванням індивідуальних особливостей організму, психіки, пам'яті тощо.

Також у студентів повинно сформуватись поняття про міжнародні економічні відносини як освітню та наукову спеціальність, а також як про сферу міжнародних відносин, про історію їх виникнення та розвитку, про такі поняття як міжнародний поділ праці, теорії міжнародної торгівлі, міжнародний рух капіталу та міжнародні валютно-кредитні відносини, міжнародна міграція робочої сили, міжнародна передача технологій, міжнародна економічна інтеграція тощо.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Закінчивши вивчення дисципліни «Вступ до фаху», студенти повинні оволодіти такими компетенціями:

знати:

- організаційну і правову структуру системи вищої освіти України;
- загальні поняття освітніх рівнів, освітніх програм, навчального плану підготовки бакалаврів спеціальності «Міжнародні економічні відносини»;
- форми організації навчального процесу у вищій школі;
- соціально-психологічні елементи навчальної діяльності;
- понятійно-термінологічний апарат міжнародних економічних відносин.

вміти:

- здійснювати ефективне планування свого особистого і навчального часу;
- готуватися до заліків, іспитів, семінарів;
- підбирати літературу і писати реферати або інші письмові роботи на вказану тему;
- оформляти письмові наукові роботи і бібліографічні списки до них;
- аналізувати структуру міжнародного економічного життя.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Основи навчального процесу у вищій школі

Тема 1. Структура системи вищої освіти України

Роль і структура Міністерства освіти і науки (МОН) України. Законодавство України в сфері вищої освіти. Типи закладів вищої освіти, їх чисельність і динаміка. Ступені (рівні) вищої освіти в Україні та зарубіжних державах. Складники системи вищої освіти відповідно до Закону України про вищу освіту. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти та державні стандарти вищої освіти в Україні. Процедури ліцензування, атестації та акредитації освітньо-наукової діяльності у сфері вищої освіти. Міжнародні та національні рейтинги університетів та місце СНУ імені Лесі Українки в них: Webometrics, Топ-200, Scopus, консолідований рейтинг ЗВО України тощо.

Тема 2. Організація навчального процесу у закладах вищої освіти України та їх інтеграція у європейський освітньо-науковий простір

Керівні органи і структура університету. Доступні до навчання освітні (освітньо-професійні, освітньо-наукові) програми. Механізми ліцензування й акредитації спеціальностей. Роль кафедри у забезпеченні освітньо-наукової роботи. Види навчальних занять: лекції, практичні, лабораторні, семінарські. Контроль знань студентів та критерії їх оцінювання: модульно-рейтингова система оцінювання, поточний і модульний контроль, підсумковий контроль з дисципліни, державна підсумкова атестація, критерії та шкали оцінювання в університеті (ECTS та чотирибальна оцінка). Міжуніверситетська взаємодія у процесі підготовки фахівців з вищою освітою, тощо). Участь України в освітньо-інтеграційних процесах Європи. Болонський процес і його значення для України. Освітньо-наукові програми ЄС (Еразмус+, Горизонт 2020).

Тема 3. Навчальна та інші види діяльності студентів в університеті

Види роботи студентів в університеті: аудиторна робота, самостійна робота, консультації з викладачем (науковим керівником), індивідуальні завдання (робота), види студентських практик, написання курсових і дипломних робіт студентами, наукова робота, заняття спортом. Конспектування лекційного матеріалу та підготовка до занять і контрольних робіт (іспитів). Дозвілля студентів університету. Особливості навчальної роботи студента спеціальності «Міжнародні економічні відносини». Життя у студентському гуртожитку.

Тема 4. Психологічні основи навчання у вищій школі

Навчання як складний психологічний процес. Структура навчальної діяльності. Соціально-психологічні елементи навчальної діяльності: мета, потреба,

мотив, засіб, спосіб, результат. Індивідуальні показники здатності людини до навчання. Рівні розумової діяльності за Б. Блумом: знання, розуміння, застосування, аналіз, оцінка, творення. Проблеми, з якими доводиться стикатися в університеті, та шляхи їх вирішення. Методики навчання (вивчення дисциплін). Види пам'яті. Психологічна служба університету.

Змістовий модуль 2. Основні (базові) категорії міжнародних економічних відносин

Тема 5. Поняття про міжнародні економічні відносини та середовище їх розвитку

Міжнародні економічні відносини як один з головних напрямів міжнародних відносин. Суб'єкти, об'єкти та рівні міжнародних економічних відносин. Форми виразу міжнародних економічних відносин: міжнародна торгівля товарами і послугами, міжнародний рух капіталу, міжнародні валютно-фінансові і кредитні відносини, міжнародна міграція робочої сили, міжнародна передача технологій. Етапи розвитку міжнародних економічних відносин. Огляд інформаційних ресурсів з питань міжнародних економічних відносин. Природно-географічне середовище міжнародних економічних відносин. Політико-економічне та соціокультурне середовище міжнародних економічних відносин.

Тема 6. Міжнародний поділ праці та базові теорії міжнародної торгівлі

Поняття міжнародного поділу праці як спеціалізації окремих національних економік на виготовленні певних видів товарів (послуг) і обміні цими продуктами на світовому ринку і його еволюція. Класичні теорії міжнародної торгівлі: теорія абсолютних переваг, порівняльних переваг, Хекшера-Оліна, життєвого циклу та інші (загальне пояснення). Ключові терміни теми: абсолютна перевага, набута перевага, порівняльна перевага, теорія життєвого циклу, теорія Хекшера-Оліна. Значення міжнародної торгівлі як базової форми міжнародних економічних відносин. Темпи її зростання у світі.

Тема 7. Міжнародний рух капіталу та міжнародні валютно-фінансові відносини

Зв'язок міжнародної торгівлі з валютно-кредитними відносинами. Необхідність обміну валюти однієї країни на валюту іншої країни при міжнародній торгівлі. Валютний курс (exchange rate) Валюти різних країн світу в порівнянні. Важливість валют на міжнародному валютному ринку. Світові валюти. Міжнародний рух капіталу. Платіжний баланс країни. Підприємницький та позичковий капітал. Підприємницький капітал: прямі і портфельні інвестиції. Позичковий капітал: міжнародний кредит. Найбільші фінансові інституції та їх роль в міжнародному бізнесі: Міжнародний валютний фонд, Світовий банк, Міжнародний банк реконструкції та розвитку.

Тема 8. Міжнародна міграція робочої сили та міжнародна передача технологій

Причини та наслідки міграції робочої сили. Показники виміру інтенсивності міграції. Політика держав і міжнародних організацій щодо регулювання міграцій. Проблеми нелегальної міграції, шляхи мінімізації ризиків. Міжнародне

співробітництво у сфері міграційної політики. Базові теорії міжнародної трудової міграції: макро-, мезо- і мікротеорії.

Міжнародний рух технологій: стимули і проблеми. Технології у системі охорони інтелектуальної власності. Форми міжнародної торгівлі правами інтелектуальної власності. Види угод про передачу технологій. Динаміка міжнародного ринку технологій.

Тема 9. Міжнародна економічна інтеграція. Сучасні інтеграційні угруповання та їх вплив на глобальну економіку

Сучасні інтеграційні угруповання та їх вплив на глобальну економіку. Поняття міжнародної економічної інтеграції. Передумови і цілі регіональної економічної інтеграції. Послідовні етапи інтеграції: угоди про преференційну торгівлю, зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз. Вигоди і втрати від економічної інтеграції. Інтеграційні угруповання сучасності.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Основи навчального процесу у вищій школі					
Тема 1. Структура системи вищої освіти в Україні	16	1	1	12	1
Тема 2. Організація навчального процесу у закладах вищої освіти України та їх інтеграція у європейський освітньо-науковий простір	14	1	1	12	1
Тема 3. Навчальна та інші види діяльності студентів в університеті	16	1	2	12	1
Тема 4. Психологічні основи навчання у вищій школі	14	1	2	10	1
Разом за модулем 1	60	4	6	46	4
Змістовий модуль 2. Основні (базові) категорії міжнародних економічних відносин					
Тема 5. Поняття про міжнародні економічні відносини та середовище їх розвитку	18	4	2	10	2
Тема 6. Міжнародний поділ праці та базові теорії міжнародної торгівлі	18	4	4	10	1
Тема 7. Міжнародний рух капіталу та міжнародні валютно-кредитні відносини	18	4	4	10	1
Тема 8. Міжнародна міграція робочої сили та міжнародна передача технологій	18	4	2	10	1
Тема 9. Міжнародна економічна інтеграція. Сучасні інтеграційні угруповання та їх вплив на глобальну економіку	18	4	4	8	1
Разом за модулем 2	90	20	16	48	6
Всього годин:	150	24	22	94	10

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Таблиця 3

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	2	3
1	Користуючись рекомендованою літературою, словниками, періодичними виданнями, вивчити сутність основних термінів і понять міжнародних економічних відносин.	40
2	Протягом вивчення курсу «Вступ до фаху» слідкувати за розвитком подій, що відбивають участь України в одній з форм міжнародних економічних відносин: міжнародній торгівлі, міжнародних валютно-фінансових відносинах тощо – за визначенням викладача.	54
	Разом	94

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Форма підсумкового контролю з дисципліни – залік. Оцінювання знань і умінь студентів здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати протягом усього вивчення курсу, становить 100. З них:

- 40 балів за поточне оцінювання (контроль) (модуль 1);
- 60 балів за підсумкове оцінювання (модульну контрольну роботу (МКР)) (модуль 2).

Поточне оцінювання.

За виступ на семінарі студент може отримати до 5 балів. Доповнення, зауваження та поправки виступів оцінюються за трьохбальною шкалою. Питання до виступаючих та викладача оцінюються у максимум 1 бал. Мінімальний крок оцінювання – 0,5 бала. Кількість балів, які студент може набрати протягом семінарського заняття не обмежена.

Усі набрані під час кожного з семінарів бали підсумовуються і інтерполюються у прив'язці до максимально можливої зваженої кількості балів, що може бути отримана за певний семінар (згідно з таблицею оцінювання). Це робиться за допомогою комп'ютерної програми «Excel» наступним чином. Студент з найвищою кількістю набраних балів оцінюється у максимальну кількість балів, а набрані іншими студентами бали пропорційно інтерполюються в сторону зменшення.

Підсумкове оцінювання.

Підсумкове оцінювання проводиться в усній або письмовій формі (за вибором студентів) за шкалою від 0 до 60 балів (3 питання, кожне з питань оцінюється у 20 балів).

Відмітка про успішне завершення вивчення дисципліни «Зараховано» виставляється за умови, якщо студент виконав усі види навчальної роботи, які визначені програмою навчальної дисципліни, та сумарно отримав не менше 60 балів. У випадку набрання студентом меншої (ніж 60) кількості балів або за бажанням підвищити рейтинг, студент може добрати бали до встановленої дати

заліку, відпрацювавши пропущені ним з поважних причин семінарські заняття письмово або/та переписавши у домовлений з викладачем час модульну контрольну роботу. Підсумкова оцінка за вивчення курсу виставляється згідно зі шкалою оцінювання (див. нижче).

Поточний контроль (макс = 40 балів)											Модульний контроль (макс = 60 балів)	Загальна кількість балів
Модуль 1											Модуль 2	
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						МКР	
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9				
Сем 1	Сем 2	Сем 3	Сем 4	Сем 5	Сем 6	Сем 7	Сем 8	Сем 9	Сем 10	Сем 11		
3	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	60	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (з можливістю повторного складання)

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- Джерела інформації для підготовки до семінарських занять та заліку**
- Гіл, Чарльз. Міжнародний бізнес. Конкуренція на глобальному ринку. – К.: Основи, 2001. – 648 с.
 - Козик В. В., Панкова Л. А., Даниленко Н. Б. Міжнародні економічні відносини. – К.: Знання-Прес, 2002. – 368 с.
 - Кругман П., Обстфельд Д. Международная экономика. Теория и политика. – М.: Эконом. ф-т МГУ, ЮНИТИ, 1997. – 799 с.
 - Международные экономические отношения / Под ред. И. П. Фаминского. – М.: Юристъ, 2001. – 750 с.
 - Міжнародні економічні відносини: підручник / За редакцією А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – 602 с. Link: <http://international-relations-tourism.karazin.ua/themes/irtb/resources/da1e84517cfd25b5ad61025384ff017.pdf>
 - Романчиков В.І., Романенко І.О. Міжнародні економічні відносини. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 256 с.

7. Рут, Ф. Р., Філіпенко А. Міжнародна торгівля та інвестиції. – К.: Основи, 1998. – 743 с.
8. Kozak, Yuriy and Shengelia, Temur (editors) (2014). An Introduction to International Economic Relations. Tbilisi, Publishing House “Universal”. Link: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1944/1/An%20Introduction%20to%20International%20Economic%20Relations.pdf>
9. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> – Закон України «Про вищу освіту».
10. <https://eenu.edu.ua/uk> – Офіційна веб-сторінка СНУ імені Лесі Українки.
11. <http://osvita.ua/vnz/> – Інформаційний портал про систему вищої освіти України.
12. <http://vnz.org.ua/> – Інформаційний портал про систему вищої освіти України.

Джерела інформації для інших видів самостійної роботи

13. https://24tv.ua/mizhнародni_novini_tag1121/ – канал 24, міжнародні новини.
14. <https://mfa.gov.ua/ua> – сайт МЗС України.
15. <https://www.imf.org> – Міжнародний валютний фонд.
16. https://www.unian.ua/detail/all_news – Інформаційна агенція УНІАН.
17. <https://www.worldbank.org/> – Світовий банк.
18. <https://zik.ua/rubric/world> – Інформаційний портал ЗІК, міжнародні новини.
19. www.cnn.com – новини CNN.
20. www.europa.eu – сайт ЄС.
21. www.interfax.com.ua – сайт інформаційної агенції Інтерфакс-Україна.
22. www.niss.gov.ua – сайт Національного Інституту стратегічних досліджень.